

Merja Mäkisalo-Ropponen sd

Kirjallinen kysymys kulttuurihyvinvoinnin integroimisesta osaksi hyvinvointitaloutta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi on hyvinvointitalouden edelläkävijämaa. Hyvinvointitalous oli teemana esillä Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella. Viimeksi marraskuussa Suomi järjesti yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Suomen EU-edustuston, OECD:n WISE-keskuksen kanssa hyvinvointitalousseminaarin otsikolla "Building on the Economy of Wellbeing: How to promote a resilient and sustainable recovery in Europe?"

Hyvinvointitaloudella tarkoitetaan talouden ja hyvinvoinnin keskinäisen vuorovaikutuksen analysointia, mittaamista ja kehittämistä sekä näiden perusteella tehtäviä poliittisia päätöksiä. Hyvinvointitalouden perusajatuksena on, että talouspolitiikassa ihmisten ja planeetan hyvinvointi nostetaan keskiöön. OECD on määritellyt, että hyvinvointitalous koostuu materiaalisista tekijöistä, kuten asumisesta, tuloista ja työpaikasta sekä elämänlaatuun liittyvistä tekijöistä, kuten koulutuksesta, osaamisesta, terveydestä ja turvallisuudesta.

Kulttuuri on myös yhä vahvemmin läsnä kaikessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. WHO:n mukaan taiteet voivat tukea monin tavoin hoitoa ja hoivaa, auttavat sairauksien kanssa pärjäämisessä sekä ehkäisevät terveysongelmia. Siksi kulttuurihyvinvointi, kulttuurin ja taiteen mahdollisuudet, on myös osa hyvinvointitaloutta.

Vaikka kulttuuri ei ole toistaiseksi noussut esille OECD:n hyvinvointitalouden määritelmässä, tutkitusti kulttuuriosallistumisella on vahva kytkös koettuun elämänlaatuun. Kun halutaan parantaa vaikkapa hoivalaitoksissa asuvien elämänlaatua, kulttuuri on siihen konkreettinen keino. Jokaisen mahdollisuus tehdä ja kokea mieleistään kulttuuria ja taidetta on kytköksissä myös osallisuuden kokemukseen: siihen, että kokee tulevansa nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään.

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan yksilöllistä tai yhteisöllistä kokemusta siitä, että kulttuuri ja taide lisäävät hyvinvointia tai ovat yhteydessä siihen. Taide ja kulttuuri ovat osa hyvää elämää, terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltaista edistämistä sekä elinikäistä oppimista.

Osallistuminen kulttuuriin on kaikkien oikeus. Kulttuurin ja taiteen saavutettavuuden ja saatavuuden monipuolinen turvaaminen vähentää eri väestöryhmien eroja kulttuuriosallistumisessa ja näin kaventaa terveyseroja ja lisää kansalaisten yhdenvertaisuutta. Siksi olisi tärkeää, että Suomi nostaisi kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin vahvaksi osaksi hyvinvointitalousajatteluaan.

Kirjallinen kysymys KK 119/2022 vp

Tuire Santamäki-Vuoren laatima tuore sosiaali- ja terveysministeriön raportti keskittyy hyvinvointitalouden tuomiseen osaksi tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Siinä esitetään, että työn pohjaksi tulee muodostaa hyvinvointitalouden yhteinen tarkastelukehikko vuorovaikutuksessa eri alojen asiantuntijoiden kanssa.

On tärkeää, että kulttuurihyvinvoinnin asiantuntijat otetaan mukaan hyvinvointitalouden tietopohjan rakentamiseen ja työssä hyödynnetään laajasti THL:n laatimaa kulttuurin TEAviisaria, joka mittaa kuntien hyvinvointia ja terveyttä edistävää kulttuuritoimintaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta myös kulttuurihyvinvointi integroidaan kiinteäksi osaksi hyvinvointitaloutta ja tätä kautta ihmisten terveyttä ja hyvinvointia edistävää politiikkaa?

Helsingissä 16.3.2022

Merja Mäkisalo-Ropponen sd